

door elkaar. Vooreerst: *Titus Andronicus*, het eerste stuk van Shakespeare, een morele hel. Men speelt hier flarden, kernscènes uit dit stuk. Daarnaast (daartussen, daarboven, daaronder) geeft men een reconstructie ten beste van een Amerikaanse radiotalkshow. De held van dat programma, Berg, was jood, nihilist, antifascist en rat ineen. Zijn faam was zo legendarisch dat neonazi's hem in 1984 afknalden – een feit waarmee *Titus – geen Shakespeare* zo ongeveer opent en sluit. Twee gegevens gemixt dus. Het gruwelsprookje van Titus Andronicus dwaalt verdwaasd door een uitdragerij: knekelhuis van vorige of toekomstige voorstellingen. Bij elke halte staat een telefoon-toestel, directe verbinding met de talkshow van Berg (Titus Muizelaar). Langzaam, zeker, zonder compassie voor oog en oor, schuift de Elisabethaanse *chain-saw massacre* over het ora-

torium voor een schreeuwlelijk en een koor van kleinsteedse scheldtelefonades heen. De chemische verbinding tussen de twee spektakels is het wonder van de productie. De briljante osmose tussen twee dramatische extremen (perfect van timing en ritme) leiden tot mijn correctie: *Titus – juist Shakespeare!* De Elisabethaanse tragedie van vierhonderd jaar geleden was even brutaal als de B-films in onze bioscoop. Zij zoog krimi's, geschiedenis en *faits divers* in zich op en spooog ze uit in een artificiële vorm. Deze Amerikaanse talkshow doet niet anders: er meldt zich een moorddadige verkrachter aan de lijn, holocaust en jodenhaat worden in extenso (ook historisch) doorgenomen, maar net zo makkelijk komt er iemand met een "kolenhoksyndroom" opdraven, of meldt een meisje binnen de oorverdovende stilte van het moment dat ze alleen maar bang

is. *Titus – geen Shakespeare* is puur ensemblewerk, de gedroomde deconstructie van de waanzin die werkelijkheid heet. *Titus – geen Shakespeare*, Toneelgroep Amsterdam, 1988.

● 'In scène twee van Racine's *Andromache* zegt een van de centrale figuren: "Misschien zelfs weet ik ooit de eisen van mijn status / Te combineren met de eisen van mijn hart." Pyrrhus – hij is het – staat dan al een aantal minuten te oreren in één houding – armen losjes gespreid als leunde hij op twee onzichtbare zuilen (of slaafjes). Gesprekspartner Orestes heeft in diezelfde spanne tijds gestaan als een bevroren stilven: hardloper met aronskelk. De heren voeren een dispuut op ijle hoogte, over de kloof tussen status en hart. Aangezien de acteurs die dit dispuut voor ons spelen niets overbodigs doen, werkt iedere beweging als een blikseminslag en donderen de gemar-

Romeo en Julia (1997-98) - Het Zuidelijk Toneel / Deen van Meer

